

Pericopa VaYeṭe - Cine au fost cei 12 fii (12 triburi) ai lui Iacob [anul 5783]

Iacob, יעקב a avut 12 băieți care au devenit cele 12 grupuri de evrei, numite triburi sau seminții, fiecare provenind din unul dintre băieți. Vom descrie pe scurt cine erau și ce au făcut aceștia.

1. Reuven - Ruben ראובן.

A fost primul născut cu soția lui Iacob, Lea - Lia. Numele lui exprimă suferința mamei lui, Lea לאה, pe de o parte și bucuria ei la nașterea lui. Iacob voia s-o ia în căsătorie doar pe Rahel, Rahela רחל, sora mai tânără a Liei. Însă tatăl lor, Lavan - Laban l-a înșelat pe Iacob și a dat-o în locul ei pe sora ei, Lia. Când i s-a născut un fiu, Lia și-a exprimat bucuria spunând „Dumnezeu a văzut necazul meu” (Geneza 29:32). Numele de Reuven vine în ebraică de la două cuvinte: *raa ben* בן ראה „a văzut un fiu”.

Îl întâlnim pe Ruben pentru prima oară în Tora când el iese pe câmp și găsește acolo mandragore și le dă mamei lui, Lia care le dă surorii ei, Rahela în schimbul unei nopți cu Iacob (Geneza 30:14-15). Mai târziu auzim că Ruben s-a culcat cu Bilha, una din soțiile tatălui. El a fost pedepsit de Iacob, tatăl său, înainte de moartea acestuia. Iacob i-a luat statutul de prim născut și conducător al tuturor și l-a dat lui Iehuda.

Ruben a avut un rol principal la vânzarea lui Iosif. Frații care-l urau pe Iosif au vrut să-l omoare, însă el i-a convins să-l arunce în groapă. Și în felul acesta să-i salveze viața. În continuare după ce Ruben a plecat frații l-au vândut pe Iosif și n-au spus adevărul tatălui lor, Iacob.

Mai târziu, Ruben a încercat să-l convingă pe tatăl lor să-l trimită pe Benjamin la ei în Egipt după dorința lui Iosif, însă Iacob nu acceptă.

2. Șim'on - Simeon שמעון.

El este al doilea născut a Liei. Numele lui reflectă sentimente asemănătoare cu cele de la Ruben: „Dumnezeu a auzit că mă urăsc” (Geneza 29:33). Șim'on de la *Șama'*, שמע a auzi.

Când Dina, sora lui a fost violată de către Șhem - Sihem Ben Hamor, el împreună cu fratele său Levi i-au păcălit pe locuitorii orașului. Ei i-au convins pe toți să se circumcidă. În a treia zi ei au atacat orașul și au omorât toți bărbații (Geneza cap.34). Iacob, înainte să moară și-a exprimat nemulțumirea pentru acest fapt.

Încă o dată îl întâlnim pe Simeon când Iosif îl ia ostatic ca să se asigure că ceilalți frați se vor întoarce din Canaan cu fratele mai mic, Benjamin (Geneza 42:33).

3. Levi לוי.

El este al treilea născut a Liei. Și numele lui reflectă bucuria Liei „De acum soțul meu se va alipi de mine” (Geneza 29:34); Levi de la verbul *liva* ליה, a acompania, a se alipi.

Levi a fost după cum am scris partenerul lui Simeon la atacul din Șhem, iar tatăl lor l-a muștră și pe el.

4. Iehuda - Iuda יהודה.

Este cel de al patrulea fiu al Liei. Când el s-a născut, mama lui a spus: „De acum îl voi lăuda (slăvi) pe Dumnezeu” (Geneza 29:35) Numele de Iehuda l-a dat de la verbul *ode* אודה sau *hoda* הודה, a slăvi, a mulțumi, de unde derivă și cuvântul „*toda*” תודה.

Iuda era un conducător printre frații lui. Prima oară când se descoperă acest caracter al lui este când el propune fraților săi ca în loc să-l omoare pe Iosif, să-l vândă medianiților și astfel să-i salveze viața (Geneza 37:27-28).

Mai târziu apare povestea căsătoriei lui, evenimentul cu nora lui, Tamar, care-i naște doi băieți gemeni, unul strămoșul regelui David (Geneza cap. 38).

Când frații au ajuns în Egipt și Iosif devenise conducătorul Egiptului (Geneza 42:6), Iuda garantează tatălui lor că-l va aduce pe Benjamin înapoi (Geneza 43:9). Mai târziu, când Iosif îl acuză pe Benjamin că a furat paharul, Iuda sare în apărarea lui (Geneza 44:16).

Iacob, înainte de moartea sa a trecut conducerea fraților și a triburilor de la Ruben la Iuda (Geneza 49:3-4, 8).

5. Dan דן.

Este primul fiu a lui Bilha בלהה, roaba Rahelei. După ani de zile în care Rahela nu a reușit să rămână însărcinată, a hotărât să acționeze ca bunica Sara și a apelat la roaba ei ca să-i fie soție bărbatului ei. Ea a stabilit și numele băiatului Dan, a judeca, fiindcă „Dumnezeu m-a judecat să am un fiu” (Geneza 30:6).

Dan nu este amintit mult în Tora, în afară de binecuvântarea tatălui lor, Iacob.

6. Naftali נפתלי.

Este cel de al doilea fiu a lui Bilha. Și numele lui a fost ales de Rahela, care a spus: „După șovăielile lui Dumnezeu m-am luptat cu sora mea și am învins-o” (Geneza 30:8). Aici apare cuvântul „*naftulim*”, נפתולים care înseamnă șovăială, îndoială. Însă comentatorii o înțeleg aici ca legătură, iar Rași spune că este rugăciune, de la „*Tefila*” תפילה.

La fel ca Dan, este amintit de Iacob la binecuvântarea băieților.

7. Gad גד.

Este primul fiu a lui Zilpa זלפה, roaba Liei. Când Lia a văzut că Rahel a dat-o pe roaba ei de soție lui Iacob, a hotărât să procedeze la fel și a dat-o pe Zilpa soție lui Iacob.

După ce ea a născut primul băiat, Lia a spus: „Ba Gad” בא גד, adică „A venit noroc” (Geneza 30:11).

Iacob în binecuvântarea lui înainte să moară a interpretat numele lui de la cuvântul „*Gdud*” גדוד, care înseamnă „*trupă militară, brigadă*” (Geneza 49:19) promițându-i că vor fi luptători aprigi. Într-adevăr, tribul Gad a fost cel mai luptător trib și așa a rămas în tradiția evreiască.

8. Așer אשר.

Este al doilea fiu a lui Zilpa. Lia i-a dat acest nume ca simbol la fericirea pe care ea a simțit când el s-a născut (Geneza 30:13). Vine de la cuvântul *oșer* אושר, fericire.

9. Isahar יששכר.

El a fost al cincilea băiat al Liei. Ruben, primul născut al Liei, găsește pe câmp mandragore și le dă mamei ei. Rahela le-a cerut sorei ei, iar Lia i le-a dat în schimbul unei nopți al Liei cu Iacob. Din această noapte s-a născut Isahar. Atunci Lia a spus: „Dumnezeu m-a răsplătit, fiindcă i-am dat-o pe roaba mea soțului meu” (Geneza 30:18).

Numele de Isahar יששכר de la cuvântul *sahar* שכר, care înseamnă „plată, răsplată, salariu”.

10. Zevulun - Zabulon זבולון.

Este cel de al șaselea fiu al Liei. Lia i-a dat numele crezând că după ce i-a născut șase copii, bărbatul ei va trece să locuiască la ea în mod permanent: „M-a înstărit Dumnezeu cu cadou bun, de data asta bărbatul meu mă va cinsti, pentru că i-am născut șase fii” (Geneza 30:20). În ebraică cuvântul „zeved” זבד înseamnă cadou, dar, iar de aici Zevulun זבולון.

Interesant că aceste cuvinte ale Liei au devenit mai târziu un ritual ținut de mulți evrei la nașterea unei fiice care se numește „Zeved HaBat” זבד הבת.

Zabulon a fost ultimul fiu al Liei. După el, Lia a mai născut o fată, Dina דינה.

În binecuvântarea lui, Iacob a spus că tribul Zabulon va sta pe malul mării, fiindcă ei vor fi comercianți.

11. Iosef - Iosif יוסף.

El este primul fiu al Rahelei. După ani de sterilitate, în sfârșit ea a rămas însărcinată și a născut un băiat pe care l-a numit Iosef, fiindcă „Dumnezeu mi-a adunat (înlăturat) rușinea” Geneza 30:23).. Ea s-a mai rugat „Dumnezeu îmi va adăuga încă un fiu” (Geneza 30:24). Iosef vine de la verbul *asaf* אסף, a aduna, a adăuga în viitor *iosif* יוסף,

Povestea vieții lui este amintită în Tora mai mult decât al oricărui alt frate. El era cel mai iubit fiu al tatălui său, însă frații lui îl urau din pricina viselor lui care spuneau că el îi va stăpâni. El a fost dus în Egipt ca sclav, băgat la închisoare pe nedrept. El a deslușit visul Faraonului și așa a devenit adjunctul Faraonului, cel mai puternic om din Egipt.

Când frații lui au ajuns în Egipt, ei nu l-au recunoscut. Iosif s-a folosit de acest lucru ca să-i învețe minte. După ce a probat loialitatea lor unul față de celălalt, el le-a descoperit cine este.

La sfârșitul cărții Geneza, Iacob coboară în Egipt la o viață liniștită sub conducerea fiului său iubit.

Iosif a avut doi băieți: Menașe - Manase, מנשה și Efraim, אפרים. După binecuvântarea lui Iacob, ei sunt adăugați la rândul triburilor.

12. Binyamin - Beniamin בנימין.

El este al doilea fiu a Rahelei, care a murit puțin timp după ce a născut. Rahela i-a dat numele de Ben-Oni בן אוני, adică „fiul tristeții mele”, însă Iacob l-a numit Benjamin (Geneza 35:18).

Despre Benjamin noi auzim când Iosif reușește să-i convingă pe frații lui să-l aducă în Egipt. Acolo cei doi frați se reîntâlnesc după ce Iosif îl învinuiește e furtul unui pahar.

Toraua ne spune înainte ca Iacov să moară, după ce îi binecuvântează: „Din toți aceștia se trag cele douăsprezece triburi ale lui Israel” (Geneza 49:28).